

מסורת הש"ס

(א) נפי שאין עושין (ב) אלא לגוון. למראה שהחלמון יפה לגוון ולא החלמון הלך אידי ואידי אוכל הוא ואין כאן צריכת פסולת מאוכל:
ממחו. דשטיפדי"ר בלע"ז במים או ביין: ממחו בכלי. משמע זהו שינוי שלו: ואינו ממחו ציד. דממחו ליה שפיר טפי: אלא
אמר שמואל ממחו ציד. שאין זה דרכו בחול: קס ר' יוחנן נשטיסיה דר"א. חזר צו ואסר: אצוי ורצא דאמרי תרוויסו הלכה כר'
יוחנן. דאסר: לרצן. לזעיר: בשופסא דפומא. אלמנעי של שום: ולא יערוף. כדרך שטורפין צליס צקערה כצף דרך טריפה שמכה
בכח: שחליים. כרישין והיו שוחקין אותם במים: ממשיך. נותן:
אמיסא. מיניט"א בלע"ז: מעליא לפחלי. לערב עם שחליים: ואין
עושין אלוניטיס. שאינה למשקה כמא אלא לנפן לאחר המרחץ ודוגמת
רפואה: וחשי מצינא דרישא. הרגשתי בצינתי משערת ראשי עד
צפרני רגלי: מנכו לי מזויסאי. אם הייתי ניזול ממנו שלא אמות: שפי
כל יומא. ולא היה מזיקו: דדש ציה. רגיל צו: בתנ"י חילסיה.
חלטי"ש בלשון ישמעאל ובלע"ז לור"א ושורין אותו בפושטין ושומין אותו
המים לרפואה: אכל נותן. החלמית: במוך החומץ. ומטבול צו מאכלו.
ולקמיה מפרס אמאי אין שורין: ואין שולין אם סכרשינין. מליף
עליהם מים בכלי לצדור פסולתן כדמתן במסכת צילה (דף יד:) אף
מדיח וזולה: ולא צללי אפסן. ציד להסיר פסולת דהוה ליה צורר:
אכל נותן למוך סכרסה. ואע"פ דפעמים שהפסולת נופל דרך נקצי
הכברה ונמצא נתצבר מאליו: סבן. הוא שעושין מן הקש מחמתין
אותו במוריגין ועושה לו זנב (ו) השבולת סבן: מוך. הוא מוקן השבולת
העליון ואינו ראוי למאכל וכוצרין אותו (ו) בצברין שיטול המוך: אכל
נותן (ו) בצכרה. ליתן במוך האכוס ואע"פ שהמוך נופל מאליו כר"ש
דלמך דבר שאין מתכוין מותר: גב' שר. חילמית בפושטין מאי:
אומאי. שער חי: שלא יעשה כו'. לא שצקוה רבנן למעבד עובדי
דחול: אס כן. דלא ידענא לפרושי מתני' טפי מיך מה צין לי ולך:
מתניסין יחידהא היא. ור' יוסי אמרה אכל לרצנן אף צלונן אסור:
ליוקרא דלינא. שלצו כדד עליו: תלסא סקלי חילסא. משקל ג'
וזכוס: שאלי צי מדרשא. מה יעשה בשבת: לשפוט לא קמיבעיא
לי. דכללא רפואה משקה הוא ותנן כל המשקין שותה (נשל)
דף קט: לא שפוט. דתנן מתניסין אין שורין: כמא דשרי.
עשה הוא. אף דרד לימא כרבי יוסי דשרי צלונן אכל לרצנן
אסור: עיילינא. הכניסני ואיש זקן היה: לנכנסו כיניסא.
חלוק כמות של פשתן שנתכבסה והרי היא קשה ומשפשה
צין שמי ידיו והיא מתרככה ואף הליצון שלה מנהיל על ידי
השפשוף: אלוודי חיוורא. הליצון מנהיל: הסם מוחיו כאלוודי
חיוורא. שמקפיד על ליצונו וזוהרו של סודר יומר מיתנימא:
משלסא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לפי שאין עושין אותה אלא: (ב) ד"ה תנן וכו' לא זנב
השבולת סבן: (א) ד"ה מוך וכו' בבבירה כדי שיטול:
(ד) ד"ה אכל עטל הוא בכברה ונותן לתוך האכוס:

גליון הש"ס

נב"א אסר מר זושרא לית
הלבחא בכל חגי שבתות.א.
עין כמותו דף נ"ד ע"א
מוס' ד"ה לית הלכתא:
רש"י ד"ה אכל עטל וכו'
נופל מאליה ב"ש. עין לעיל
דף נ"ד ע"א כש"י ד"ה
כלאס דהכלס:

רבינו חננאל

לפי שאין עושין אותה
אלא לגוון, פי' [לגוין]
לצבנו להתראות בו גוונא
של ביצה. מאכל המרס.
פי' זה המאכל ממוסר
הוא כדמתן (מתן) [נטל]
את הדם ונתנו לממסר בו
על הרוביד הרביעי. וי"א
מאכל חמורים הוא, כלומר
אינו מאכל בני אדם אלא
מאכל חמורים הוא. חדרל
שלוש מע"ש. חלקו עליו
רב ושמאל ור' יוחנן ור'
אליעזר, ודבריהן פשוטין
הן. וזמר וזמרה דהוא בשרא
אמר לית הילכתא ככל
הני שמעתתא, אלא כי אמר
התניא חדרל שלש מע"ש
למחר מניחו בין ביד בין
בכלי ונותן לתוכו דבש,
ולא יטורף אלא מערב.
שום שריסקו מע"ש למחר
נותן לתוכו פול או גריסין,
ולא ישחוק אלא מערב,
וממשיך את האמיתה
לתוכו. מאי אמיתתא, נהגה.
אנומלין, יין ושמן ודבש
ופלפלין, אלוניתות, יין יושן
ומים צלולין ואפרסמון,
אין שורין את החלתות
בפושטין אבל נותן לתוך
החומץ, ומיבעיא לי שה
מאי, ומסקנא, שרה אמר
אבי אסורא מדרבנן, ואי'
יוחנן מתניתין יחידאה היא
והוא ר' יוסי, אבל חכאי
בין בחמתן בין בצונן
אסור, וסוגיין דשפעתא
אם שרה מאתמול לשותת
חלתת בשבת מותר, אבל
לשרותו אסור אפילו בצונן.
ואם שרה מקודם השבת
ועשיתי בשבת חושש אם
לא ישתה מסתכן, מותר
חלתת בשבת בחמתן ולתנוחה
בחמה. לכנסכוס כיתונתא.
פי' לרכוכי קא מיכוון
ושירי, או דלמא לאולודי
וכר', פי' לקבץ מקצת
הבבז של פשותין ותוך
ידו לשרוף מפני שרוחצין
הבבז ומתייבש בשמש או
ברוח עומד אנסון, פי' קשה,
ורצנה לרככו, נותן הבבז
לתוך ידיו ומחליק ונתנו
ידיו עד שיעשה הבבז ההוא

(ב) לפענו בגמ' איתא שם כסו כנלייתא.

תולין פרק עשרים שבת

קמ.

עין משפט נר מצוה

לכ א מיי פ"ח מהל' שבת
הל' ד' ופכ"צ הלכה י'
סמך לאחין ספ' טוש"ע א"ח
ס"י שבת סעיף טו:
לכ ב ג מיי פכ"צ שם
טוש"ע שם סעיף טו:
לד ד מיי שם ה"א טוש"ע
שם סעיף יז:
לה ה מיי פ"ח מהל' דעות
הלכה י':
לו ו מיי פכ"צ מהל' שבת
הלכה ז סמך לאחין ספ'
טוש"ע שם סעיף טו:
זי:
לז ז מיי פ"ח מהל' שבת
סמך לאחין ספ' טוש"ע
א"ח ס"י שט' סעיף ח:
לח ח מיי פכ"צ שם הלכה
לכ סמך שם טוש"ע
א"ח ס"י שבת סעיף א':
לח ט י ב מיי פכ"צ שם
הלכה ז ופכ"צ שם הל'
ז סמך שם טוש"ע א"ח ס"י
שבת סעיף יז:
מ כ מיי פכ"צ שם הלכה
ז סמך שם טוש"ע א"ח
ס"י שבת סעיף ה':

לענין רש"י

דרשטופד"ר
[דרשטופד"ר] להשרות.
בשרשורין [קרישורין].
שחליים.
מיניט"א. מנתה (צמח).
לד"א. אלוניתות.

מוסף רש"י

עושין אנומלין בשבת.
שחול לשותת. ואין עושין
שחול לשותת. שחול לרפואה
לנשטן שפושטין מכות
המתקן דמפרס (נ"י ל).
ומים צלולין. ששטן
ועמדו בכלי יוס או וימים
ליותם ללולין, ופושין העליונים
בנתם כמסתמך (נ"י).

רב נסים

אין שורין את הכרשינין.
גרסי בגמ' דבני מערבא תני
אין שורין את הכרשינים
משום בורר, ולא שפין אותן
התבן משום מרקד.

לפי שאין עושין אותה אלא לגוון איתמר חדרל שלשו
מע"ש למחר אמר רב ממחו בכלי אבל לא ביד א"ל
שמואל ביד אמו כל יומא ממחו ליה ביד מאכל
חמורים הוא אלא אמר שמואל ממחו ביד ואינו ממחו
בכלי אתמר ר"א אמר אחד זה ואחד זה אסור ורבי
יוחנן אמר אחד זה ואחד זה מותר אביי ורבא דאמרי
תרווייהו אין הלכה כרבי יוחנן קם רבי יוחנן
בשיטתיה דר"א קם רבי אלעזר בשיטתיה דשמואל
אביי ורבא דאמרי תרווייהו הלכה כרבי יוחנן
(א) אימיה דאביי עבדא ליה ולא אכל דביתתו
דועירא עבדא ליה לרב חי"א בר אשי ולא אכיל
א"ל לרבך עבדי ליה ואכל ואת לא אכלת אמר
רבא בר שבא הוה קאימנא קמיה דרבינא ובחשי
ליה בשופתא דתומא ואכל *אמר מר זושרא *לית
הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי הא דאתמר
"חדרל שלשו מע"ש למחר ממחו בין ביד בין
בכלי ונותן לתוכו דבש ולא יטורף אלא מערב
בשחליים ששחקן מע"ש למחר נותן לתוכו שמן
וחומץ וממשיך לתוכו אמיתא ולא יטורף אלא
מערב בשום שריסקו מע"ש למחר נותן לתוכו
פול וגריסין ולא ישחוק אלא מערב וממשיך את
אמיתא לתוכו *מאי אמיתא נינייא אמר אביי
ש"מ האי נינייא מעליא לתחלי: ועושין אנומלין
בשבת: *ת"ר יעושין אנומלין בשבת ואין עושין
אלוניתות ואיזו היא אנומלין ואיזו היא אלוניתות
אנומלין יין ודבש ופלפלין אלוניתות יין ישן ומים
צלולין ואפרסמון דעבדי לבי מסותא למיקר אמר
רב יוסף זימנא חדא עלית בתר מר עוקבא לבי באני כי נפקי אתאי אשקיין יחמרא חד כסא וחשי
מבינתא דראשי ועד טופרא דכרעי ואי אשקיין כסא אחרניא הואי מסתפינא דלמא מנכו לי מזכותא
דעלמא דאתי והא מר עוקבא דשתי כל יומא שאני מר עוקבא דדש ביה: *בתנ"י אין שורין את
החילתית בפושטין יאכל נותן לתוך החומץ ואין שולין את הכרשינין ולא שפין אותן אבל נותן
לתוך הכברה או לתוך הכלכלה *אין כוברין את התבן בכברה ולא יתננו על גבי מקום גבוה בשביל
שירד המוך אבל נוטל הוא בכברה ונותן לתוך האיכוס: גב' איבעיא להו שרה מאי תרגמא רב
אדא נרשאה קמיה דרב יוסף שרה חייב חטאת א"ל אביי אלא מעתה שרה אומצא במיא הכי נמי
דמיחייב אלא אמר אביי *מדרבנן שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול בעא מיניה רבי יוחנן מר'
ינאי מהו לשרות את החלתית בצונן א"ל אסור והא אנן תנן אין שורין את החלתית בפושטין הא
בצונן מותר א"ל *א"כ מה בין לי ולך מתניתין יחידאה היא דתניא *אין שורין את החלתית לא
בחמין ולא בצונן רבי יוסי אומר בחמין אסור בצונן מותר למאי עבדי ליה ליוקרא דליבא רב אחא
בר יוסף חש ביוקרא דליבא אתא לקמיה דמר עוקבא א"ל זיל שתי תלתא תיקלי חילתתא בתלתא
יומי אול אישתי חמשא בשבת ומעלי שבת לצפרא אול שאל בי מדרשא אמרו ליה תנא דבי רב
אדא ואמרי לה תנא דבי מר בר רב אדא ושותה אדם קב או קביים ואינו חושש אמר להו לשתות
לא קמיבעיא לי כי קא מיבעיא לי לשרות מאי אמר להו רב חי"א בר אבין בדידי הוה עובדא ואתאי
שאילתיה לרב אדא בר אהבה ולא הוה בידיה אתאי שאילתיה לרב הונא ואמר הכי קאמר רב
שורה בצונן ומניח בחמה כמאן דשרי *אפילו למאן דאסר ה"מ היכא דלא אישתי כלל אבל הכא
כיון דאישתי חמשא ומעלי שבתא אי לא שתי בשבת מיסתכן מיסתמך ואזיל רב אחא בר יוסף אכתפיה
דרב נחמן בר יצחק בר אחתיה א"ל כי ממין לבי רב ספרא עיילינא כי מטו עייליה בעא מיניה מהו לכנסכוס
כיתניתא בשבתא לרכוכי כיתניתא קא מיכוין ושפיר דמי או דילמא לאולודי חיוורא קמיכוין ואסיר א"ל *לרכוכי
קא מיכוין ושפיר דמי כי נפק אתא א"ל מאי בעא מר מיניה א"ל בעי מיניה מהו לכנסכוס כיתניתא בשבתא
ואמר לי שפיר דמי ותבעי ליה למר סודרא סודרא לא קא מיבעיא לי דבעי מר הונא ופשיט לי *ותיפשיט ליה
למר מסודרא א"ל *התם מיחזי כי אולודי חיוורא הכא לא מיחזי כאלולדי חיוורא אמר רב חסדא האי כיתניתא
משלפו

כמו קפוליס קטנים כמין קמטיס. כי הא דא"ר זירא בפרק חבית מאי מרוב כגון אכנסכוס מאני. וכי הא דתנן בפרק האשה שהיא עושה צריכה צריכה לכסס ג' פעמים על כל דבר ודבר, ואמרין
בגמ' בעי ר' יימיה אסטוי חד ואיתוי [תנן] או דלמא אסטוי ואיתוי תרי, חיקי. וכן עוד מפורש בתלמוד א"י בענין מוליק ומביא שכלוב. מיהא שמעין דכיסכוס כעין שפשוף הוא ומתקורן הבגר, פי'
ותימנא, ונראה קמטיס כמטיס ומתפוסט, וכדאמרין אמר רב כהנא ואיתמא רב הירש טהר ששל בגדו מכסכוסו מכפופים. ומתקרי להאי כיתונתא, שמעין מינה דסודרא ליתיה כתניתא, ולא יתכן לומר
שהוא צמר, שאם הוא צמר איך אומר לו היה לך ללמוד פשותי מצמר, והרביר רחוק ביניהם ואינה אלא צמר גפן שה קרוב לזה. ופשט רב חסדא דלרכוכי מיכוון ושרי. אמר רב חסדא האי כיתניתא